

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 332. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515386491952/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

Notearbejdet har støttet sig til noterne i *SSk*, *DN*, *Lb*, *PSEB* samt flg. Blicherudgivelser af Dansk Lærereforening: *Røverstuen*. Med indledning og noter ved Niels Nielsen. 12. udg. (1960); *Præsten i Vejlby. En Kriminalhistorie*. Med indledning og noter ved Sv. Norrild. 6. udg. (1961); *Åh! hvor forandret! Fire noveller*. Udg. ved Johs. Norvig under medvirken af Folmer Jensen (1965); *Himmelbyrget og andre noveller*. Ved Søren Baggesen (1975); *En Landsbydegns Dagbog*. Udg. med noter og efterskrift ved Peter Brask (1982). – En del noter er dog nye; visse ældre er revideret.

Mht. geografiske lokaliteter henvises til kort s. 328–329.

Noternes behandling af biografisk, historisk og topografisk stof er begrænset; der henvises løbende til relevant litteratur.

Noterne medtager kun tekstvarianter af fortolkningsmæssig og anden væsentlig betydning. Der henvises i øvrigt til afsnittene om varianter i *SSk*. Ligeledes henvises til *SSk* vedr. de fortællertekniske uenigheder, man af og til kan finde hos Blicher, og som noterne kun undtagelsesvis bringer eksempler på.

Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog

Trykt første gang i *Læ* XXIII, 1824. Optrukt i *SN* I og *GrN* V. Om tekstvarianter udover de i noterne nævnte: se *SSk* VII, 240f.

Vigtige litterære forudsætninger: Ove Malling: *Store og gode Handlinger* (1777, genudg. af DSL 1992) og en udgivelse af to præster fra Viborgegnen: *Dagbog fra det 16., 17. og 18. Aarh. sammenskrivet af M.P. Farstrup og L. Axelsen*. Fra Aar 1536–1717 incl. (1813). Her omtales den strenge vinter 1708–1709, pesten 1711 og Den Store Nordiske Krig 1700–1720.

Marie Grubbes historie: Den kvindelige hovedperson frøken Sophies historie er en omformning af adelsfrøen Marie Grubbes (1643–1718) livshistorie, rykket ca. 50 år ned i tiden. Hun var datter af herremanden Erik Grubbe til Tjele G. 1660 med Frederik III's søn, officeren Ulrik Fr. Gyldenlove, og skilt fra ham 1670 efter en affære med svogeren Stryge Høeg. G. 1673 med herremanden Palle Dyre, skilt fra ham 1691. Siden g. i Holsten med den tidligere kusk og ladefoged på Tjele Søren Sørensen Møller, til hvem hun havde indledt et forhold ca. 1689. Parret flakkede en tid om som gøglere og slog sig siden ned ved Grønsund mellem Følster og Møn, hvor Søren blev færgemand. Marie levede med ham til hans død ca. 1715, trods hans angivelige brutalitet og utroskab. – Marie Grubbes usædvanlige livshistorie har inspireret andre ældre og nyere forfattere: Holberg, H.C. Andersen, J.P. Jacobsen, Ulla Ryum. – Se i øvrigt tillæget s. 239–247 til J.P. Jacobsen: *Frø Marie Grubbe*. Ved Jørn Erslev Andersen. *Danske Klassikere* (1989).

Om Blichers fars tilknytning til Tjele og Foulum, se *SSk* VII, 245.